Lietuvių Fondas priima paraiškas stipendijoms gauti

LAIMA APANAVIČIENĖ

Lietuviškoje spaudoje skelbiama, kad nuo š. m. rugpjūčio 15 d. iki spalio 10 d. Lietuvių Fondas (LF) priima studentų prašymus stipendijoms gauti. Fondas savo parama įvairiems lietuviškiems projektams, lituanistiniam švietimui bei kultūrai gerai žinomas, tačiau šį kartą norisi pakalbėti apie minėtos organizacijos pagalbą studijuojančiam jaunimui.

Grupė LF 2007 m. stipendininkų su LF vadovybe. Kairėje PSK pirmininkas Algis Saulis, PSK Sipendijų pakomitečio pirmininkas Tadas Kulbis. Dešinėje – LF tarybos pirmininkas Arvydas Tamulis. Jono Kuprio nuotr.

1962 m. spalio 16 d. ,,Draugas" išspausdino Vytauto Volerto straipsnį ,,Atėjo laikas visuomenei", kuriame skaitome: ,,Neseniai Lietuvių Fondas apsvarstė, ką daryti su pirmaisiais pinigais, atsiradusiais šalia pagrindinio kapitalo. Nedaug tų pinigų, tik virš tūkstančio. Galvosūkis didelis, tačiau išspręstas teisingai: 1 200 dol. atiduota lietuviško švietimo reikalams". Tai buvo pirmoji kregždė paramos lietuviškojo švietimo baruose, tačiau iki pirmosios stipendijos paskyrimo studentui praėjo dar nemažai laiko.

Įsteigus Lietuvių Fondą pirmus penkerius metus stipendijų studijoms nebuvo nei prašoma, nei skiriama. Pirmasis prašymas stipendijai gauti buvo įteiktas 1967 m. Tais pačiais metais buvo skirta ir pirmoji LF 1 500 dol. stipendija lituanistikos studijoms. 1972 m. gegužės 6 d. Jaunimo centre vykusiame suvažiavime pranešta, kad 1971 m. Lituanistikos stipendija skiriama Romui Kinkai (2 000 dol.), o Baltų lingvistikos stipendija Eglei Juodvalkei (1 375 dol.), Čikagos universiteto studentams. Taip pat 2 stipendijos skirtos Pedagoginio lituanistikos instituto asistentams (1 000 dol.).

Nuo tada prašymus stipendijoms gauti paduodavo vis daugiau studentų. Prašoma ir skiriama stipendijoms suma taip pat kasmet didėdavo. Jeigu minėtais 1967 m. lietuviškų projektų paramai iš viso buvo paskirstyta 20 000 dol. ir iš šios sumos paskirta vienintelė stipendija, tai po 25 metų – 1992-aisiais – paramai jau buvo skirta 250 795 dol., iš jų – 70 825 dol. Pelno skirstymo komitetas, Stipendijų pakomitečiui pasiūlius, paskyrė studentų stipendijoms. Per pastaruosius 10 metų LF studentų stipendijoms skyrė 819 691 dol., o 2015 metais stipendijoms paskirta 172 112 dol.

Lietuvių Fondas – išeivijos organizacija, todėl pirmenybė teikiama studentams, studijuojantiems už Lietuvos ribų. Didžioji stipendijų dalis yra išmokama iš Fonde įsteigtų įvairiausių stipendijų fondų. 1973 m. buvo įsteigtas pirmasis Algio Stankaus stipendijų fondas, skirtas studentams iš Lietuvos tęsti studijas muzikos ir meno srityje JAV. Kai kurie steigėjai, įkūrę specialius fondus, remia tam tikras studijų sritis pačioje Lietuvoje, dar kiti leidžia Lietuvių Fondui stipendijas skirti savo nuožiūra.

Ryškėjant Lietuvos išsilaisvinimo iš sovietijos jungo ženklams, išryškėjo nauja studentijos, besikreipiančios į LF paramos, tendencija. 1989 m. tik 2 proc. visų prašymų sudarė prašymai iš Lietuvos. Prabėgus 5 metams, studentų iš Lietuvos prašymai Lietuvių Fondo stipendijoms gauti sudarė jau 75 proc. Pelno skirstymo komitetui ir LF vadovybei iškilo nauji iššūkiai: kaip paremti studentus iš Lietuvos ir kaip nenuskriausti mokslo aukštumų siekiančių išeivijos jaunuolių. Tam reikėjo ir naujų įvertinimo kriterijų, ir išsamesnio tyrimo, ir naujų nutarimų.

Ne kartą gavusi LF stipendiją buvusi Illinojaus universiteto studentė Čikagoje Daiva Litvinskaitė šiuo metu yra LF valdybos ir JAV LB Švietimo tarybos narė. 2015 m. gegužės 2 d. Daiva buvo Lietuvių Fondo 52-ojo suvažiavimo sekretorė. Tauro Bublio nuotr.

Dar po kelerių metų iškilo vėl nauji iššūkiai – Lietuvoje gyvenantys jaunuoliai pradėjo studijuoti Europos aukštosiose mokyklose. Šiuo metu LF gauna studentų, besimokančių Anglijos, Prancūzijos, Danijos ir kitų šalių universitetuose, prašymus. Ir tokia parama Lietuvos studentams ir doktorantams, studijuojantiems užsienio universitetuose, yra teikiama. Štai 2007 metais daugiausia stipendijų buvo paskirta JAV gyvenantiems ir besimokantiems studentams – 35 proc., 32 proc. buvo skirti Lietuvoje besimokančiam jaunimui, o likę 33 proc. – kitur pasaulyje besimokantiems lietuvių kilmės studentams. Tie skaičiai kasmet skiriasi. Visa tai rodo, kad LF yra gyva organizacija, priimdama laikmečio iššūkius, ne tik žvelgia į praeitį, bet ir tiesia gaires ateičiai.

Žinoma, LF stipendija negali padengti visų studijų, tačiau gauta parama palengvina studijų išlaidas. Be to reikia atsiminti, kad, gavus stipendiją, studentui nereikės sukti galvos, kaip šią skolą grąžinti. Tai tarsi dovana ir skatinimas jaunimui įsitraukti į Lietuviškos Bendruomenės veiklą, tarsi kvietimas įsijungti į Lietuvių Fondo ar kitų lietuviškų organizacijų gretas. Tai ir bus dėkingumas už suteiktą paramą studijoms. Reikia pasakyti, kad nemažai stipendijas gavusių studentų atsidavusiai dirba lietuvybės labui. Tarp jų galima paminėti ne tik išeivijoje gimusius Ramoną Steponavičiūtę, Ofeliją Barškėtytę, Vidą Brazaitytę, Donatą Siliūną, bet ir neseniai atvykusius į JAV Mantę Baliutavičiūtę, Daivą Litvinskaitę, Edviną Minkštimą ir daugelį kitų. Visų čia neišvardinsi. Smagu, kad dėkodami Lietuvių Fondui už stipendiją studentai rašo: ,,Gavusi diplomą aš tikiuosi pasišvęsti lietuvių švietimui ir bendrai veiklai Lietuvoje ir JAV, o gal ir kitose pasaulio šalyse" (Jane Cox, JAV). Lietuvių Fondas tikisi, kad jaunimas ne tik susidomės lietuviška veikla. Ateis laikas, kai jie taps Fondo rėmėjais ir perims vairą į savo rankas.

2006 m. lapkričio 4 d. LF stipendininkų koncertas ,,Dovana nariams". Programos atlikėjai (iš kairės): solistė sopranas Vakarė Petroliūnaitė, pianistė Evelina Puzaitė ir pianistas Gabrielius Alekna. LF archyvo nuotr.

2014 m. Lietuvių Fondo stipendininkės (iš kairės): Rūta Misiūnaitė, Mantė Baliutavičiūtė, Viltė Baliutavičiūtė. Visatos nuotr.

Kas skirsto stipendijas? Stipendijas skirsto Pelno skirstymo komiteto Stipendijų pakomitetis. Jį sudaro 5–6 LF taryboje ar valdyboje dirbantys žmonės bei kitų organizacijų atstovai, turintys patirties skirstant stipendijas. Taip pat kviečiami su jaunimu dirbantys ir susipažinę su studijuojančio jaunimo aplinka ir problemomis žmonės. Komisija atlieka didžiulį darbą. Reikia kiekvieną prašymą ne tik perskaityti, bet ir nuodugniai įvertinti, kartais net paprašyti papildomos informacijos. Komiteto nutarimus patvirtina LF taryba. Kad šis komitetas galėtų vaisingai dirbti, ne mažesnį darbą atlieka ir LF administracija, kuri surenka prašymus, paruošia juos komisijai, skirstymo rezultatus skelbia LF tinklalapyje, rašo laiškus stipendijų gavėjams ir t. t.

Kiekvienas studentas gali asmeniškai kreiptis į Lietuvių Fondą. Ko LF reikalauja iš prašymų stipendijoms teikėjų? Pirmiausia – kruopščiai užpildyti paraišką ir pateikti visus prašomus dokumentus. Paraiškos formas galima rasti tinklalapyje www.lietuviufondas.org/stipendijos. Čia taip pat galima susipažinti ne tik su specialių fondų prie LF remiamomis sritimis, bet ir pasiskaityti stipendijų teikimo sąlygas bei apribojimus, paraiškų svarstymo eigą ir t. t. Primename, kad Lietuvių Fondas stipendijas (iki 5 000 dol.) teikia tik vieniems mokslo metams.